

Adağın hikmetleri üzerine

Kurtuluş Bey: “Adak kurbanı niçin yapılır? Adağın amacı nedir? Bir işin olma şansını yükseltmek mi? Meselâ diyelim ki üniversite sınavını kazanırsam bir kurban keseceğim diye adadığım zaman üniversite sınavını kazanma şansım daha mı fazla oluyor? Yani adak yaptığımız zaman o işten emin mi oluyoruz? Yoksa bu bir ibadet şekli midir?”

ADAK BİR İBADETTİR

Adak bir ibadettir. İbadet Allah'ın emri olduğu için yapılır.

Maksat, Allah'a kulluk yapmaktır.

Gaye, Allah'ın rızasına ulaşmaktır.

Hedef, âhirette kazanmaktır.

Yoksa her hangi bir dünyevî işimizin gerçekleşmesi ibadetimize ne maksat, ne gaye, ne hedef olamaz!1

Adağın ne maksadı, ne gayesi, ne hedefi, ne amacı, peşine bağlanan dünyevî işimizin gerçekleşmesi değildir. Adağın illeti (temel sebebi) emirdir. Meyvesi inşaallah âhirette koparılacaktır. Hiçbir ibadetin meyvesi dünyada koparılmadığı gibi, adağın meyvesi de dünyada koparılmaz! Başka bir ifadeyle, dünya ibadetin meyvesini kendisinden devşirecek bir meta, bir değer, bir kıymet değildir! Dünya ibadete gaye olamaz!

İŞİMİZİN GERÇEKLEŞMESİ İÇİN FİİLİ DUA ŞARTTIR

Öyleyse, adak hiçbir işin olma şansını yükseltmez! Üniversite sınavını kazanırsam bir kurban keseceğim diye kurban adayan birisi, bu adağıyla üniversite sınavını kazanma şansını bir milim bile arttırmış olmaz! Hiç kimse adak adadım diye, gelecek bir işinden ve beklentisinin gerçekleşmesinden emin olmaya hak kazanmış olmaz!

Adak, Allah ile veya kaderle bir hesaplaşma veya pazarlık yapma ya da sonucu elde etmek için iltimas isteme kurumu değildir. Her zaman, her yerde, her hâlde, her işte

âdetullahtan olan “Çalışan kazanır!” düsturu geçerlidir. Bu, Allah’ın kanunudur. Geçerli olan bu kanundur. Allah’tan dünyada veya âhirette sonuç bekleyen kimse, işine gereği gibi sarılacak, çalışacak, çırpınacak, didinecek, emek sarf edecek, alın teri dökülecek, gerekirse uykusuz kalacak. Yani işinin ve isteğinin gerçekleşmesi için, Bediüzzaman’ın ifadesiyle, fiilî duasını elinden geldiğince eksiksiz yapacak.²

Yoksa haydi diyelim ki, adak adamıyla üniversite sınavını kazanıyoruz. Peki, öyleyse, Allah’ın bize verdiği akli, fikri, düşünme gücünü, işitme, görme ve konuşma duygularını nerede kullanacağız? Faydasız işlerde mi? Allah’ın verdiği akli doğru kullanmamak Allah’a reva mı, akla reva mı, beklediğimiz sonuca reva mı?

Nitekim Peygamber Efendimiz (asm) buyurmuştur ki: “Adak insana Allah’ın takdir etmediği bir şeyi yaklaştırmaz; lâkin adak kadere muvafık düşerse, bu sayede cimrinin elinden, çıkarmak istemediği mal çıkmış olur.”³

ADAĞIN DÜNYEVÎ GAYELERİ OLAMAZ!

Adağın böyle dünyevî gayeleri olamaz! Eğer olursa, o adak halis olmaz, makbul olmaz, kabule liyakati kalmaz.

Neticede böyle bir batıl niyetle o adak kendi kendini iptal eder, kendi kendini hükümsüz kılar!

Dünyada netice vermediği gibi, âhirette de netice vermez! Bu niyetle adak adayan kimse adağıyla dünyada bir şey kazanmadığı gibi, âhirette de bir şey kazanmaz!

HALİS ADAK KİŞİYİ ALLAH’A YAKLAŞTIRIR

Adak adamakla kişi; olmasını beklediği ve gücünün yettiği kadar, elinden geldiği kadar alın teri döktüğü işinin gerçekleşmesi esnasında, tam bu sırada, Allah’a farklı bir açıdan bir dua ile yaklaşmış olur. “Duanız olmazsa ne ehemmiyetiniz var?”⁴ buyuran Cenab-ı Allah’a, bir işi gerçekleştirmek istediği sırada sığınmış, duâ etmiş olur. Adak, duasının sadece bir parçasıdır! Allah kabul eder veya etmez! Takdir Allah’ındır! Vazife ise kulundur!

Kul duayı ve ibadeti Allah için yapar. Diğer yandan Allah’ın verdiği eli, kolu, gücü, kudreti kullanarak çalışır, çabalar, işinin gereklerini yerine getirir. Sonucu ise Allah’tan bekler. Allah hikmetine uygun bulursa duamızı ve isteğimizi, istediğimiz şekliyle kabul eder. Uygun bulmazsa, Kendi büyük hikmetine uygun şekliyle kabul eder.

Keza bizim bu niyet ve yaklaşımla yaptığımız her iş, dua da, ibadet de, adak da,

Çalışma da ibadet hükmüne geçer ve bize dünyada olmasa bile inşaallah âhirette sonuç getirir. Âhirette gelen sonuç, dünyada gelen sonuçtan çok daha hayırlıdır!

Çünkü hiret uzundur, sonsuzdur, daimidir, ebeddir.

Dünya ise sonludur, kısadır, geçicidir, fanidir.

Dipnotlar:

1- Lem'alar, s. 136

2- Sözler, s. 288; Mektbt, s. 290

3- Müslim, Adak, 1640/7

4- Furkan Sresi: 77